

Megjelenik ez a lap hetenkint kétszer kedden és pénteken.

Á r a :

Egész évre . . . 6 ft. — kr.
Félévre . . . 3 ft. — kr.
Negyedévre . . . 1 ft. 50 kr.

Szerkesztői s kiadói szállás:
Kenyeres Adolf ügyvédi
íróháza, Nagypiaczon.

NEMLERE.

Politikai, közgazdasági és társadalmi lap.

Hirdetési díj:

3 hasábos garmond sorért, vagy annak helyéért 4 kr. (1—10 sornyi hirdetés ára mindig 40 kr.) — Bélyegdíj minden ígatáskor 30 kr. — Nagyobb hirdetéseknek alku szerint. — Hirdetések fölvetetnek a szerkesztőségben és Römer és Kammer nyomdájában.

Az új meggyerendezés és a románok.

A román lapok között még azok is, melyek eddig a feltétlen passivitas mellett apostolkodtak, az új meggyerendezés alkalmára tevékeny részvétet ajánlanak nemzet-társaiknak.

Ugy tudjuk, hogy ezen ajánlat elfogadtattott, és a szervezést megkezdő juniusi gyűlésen tömegesen jelentek meg mindenütt a román bizottsági tagok.

Résziünkről csak őszinte örömmel fogadhatjuk ezen részvétet, mert hazafias törekvésünk főcélja az, hogy az ország javadalmainak élvezésében, sorsának intézésében, semmi különbséget ne tegyen a nyelvkülönbség.

Schmerling elnyomatni akarta a magyarokat szászokkal és románokkal. Egy újabbkori Schmerling, kinek célja csak uralom, és nem a haza jólléte, — akarhatná ennek ellenkezőjét: szászokat és románokat nyomatni el a magyarok által; de becsületes hazafinak irtózni kell attól, hogy az együtt élő honpolgárok legyenek egymás ellenségei, annival inkább, mert közös ellenségünk is van elég.

Ebből az is következik hogy, habár a teljes passivitas mellett nagy nyereségnek tartjuk magában is a részvétet, nem elégedhetünk meg akármilyen részvéttel, hanem arra kell törekednünk, hogy a közös érdekekért folyó küzdelemben ne válassza el az érdektársakat származásuk különfélesége.

Nem foglalunk mi pártállást nemzetünkkel szemben; sőt a magyar nemzet politikáját a nemzetiségek irányában lelkesedéssel és meggyőződésből tudnók védeni: nem is jelenti tehát semmi elítélését a multnak azon állításunk, hogy a románok mostani hangulata mellett csak-

is tőlünk magyorktól függ azoknak teljes meggyerése.

Nem szorulunk elméleti okoskodásokra; mellettiünk, brassaiak mellett, sokkal erősebb bizonyíték, országosan elősmert siker áll.

Tapasztalásból mondhatjuk tehát, hogy a románok meggyerésére mindenek felett, és mondhatni egyedül, a kölcsönösen meglazult bizalom föllesztése szükségeltetik.

Szeretjük mondani, hogy szabadelvű alkotmányunk mellett bármily származásu honpolgár megesonkítás nélkül élvezheti a polgári jogegyenlőséget.

Ne vitázzunk a felett, hogy ez valóban így van-e; vagy az írott törvény kijátszására is nyújt módokat a gyakorlat; hanem vegyük figyelembe azon ténnyt, hogy a románok sok tekintetben háttérbe szorítottaknak mondják magukat.

Sikertelenebb és elkeserítőbb munka alig lehet, mint szembe állani és kiabálni: „Te bizony nem vagy háttérbe szorítva.“

„Én bizony háttérbe vagyok szorítva!“ Akármily tényesen bizonyítson az első, ha az utóbbi hiszi a mit mond, elkeseredett marad, és az ország nem lesz sem boldog, sem erős.

Ha mi valóban hisszük — én hiszem — hogy alkotmányunk alapelvei mellett kielégíthető bármily ajku honpolgár jogos igénye, — mutassuk meg ezt az alkalmazással, mert az alkalmazás most, isten kegyelméből, tőlünk függ.

Hogy ez elveket a most folyó meggyerendezésre alkalmazzuk, a következőkbe foglalhatjuk meggyőződés szülte tanácsunkat. —

Vegyes ajku törvényhatóságokban igyekezzék azon a magyarság, hogy ne nemzetiség szerint csoportosuljon. Maga adjon példát arra, hogy az elveit osztó román-

nal ép úgy fog kezdet, mintha az magyar volna. —

Ha nem is tudnak egyelőre kompakt pártokat alakítani tisztán elvek szerint, ne szalasszák el az egyes alkalmakat, midőn kitüntethetik, hogy nyilvános téren mint polgár és nem mint nemzetiségi tag szerepelnek.

Ösmerjük el a ténnyt, hogy a románok eddig bizalmatlanok voltak irányunkban. Ne kutassuk, hogy ki ennek az oka és ne vitassuk igazunkat, — mert célunk nem az, hogy középkori skolastikusként valamely elméleti tételt papírra tegyünk. Ellenkezőleg igyekezzünk elenyésztetni a bizalmatlanságot, mert arra kell törekednünk, hogy hazánkat megerősítsük jó egyetértés és békés fejlődés által.

Ha elvi kérdéshez szól valamely román, ne dorongolja le okvetlen az utána következő magyar szónok; hanem ösmerje el egészben és pártolja indítványát, ha nézete szerint az pártolható; ellenkező esetben is tüntesse ki telyes figyelemmel, hogy mit helyesel indítványában és a mit nem oszt, azt miért nem oszthatja.

Tapasztalásból mondhatjuk, hogy a román értelmes és jóakaratu nép; örömet enged a józan szónak, haláthatja a megett a hecsületes jó akaratot.

Mikor a bizottság tagjainak választására kerül, ne küzdjön okvetlen és minden egyes helyért a magyarság; hanem vessen számot előre, hogy a hol méltányos románt választani és értelmes román található, — még maga segítse elő annak megválasztását.

Épen így legyen a tisztségek betöltésénél is. Szemeljük ki egyetértve és jó akarrattal, hogy mely állomásokra található alkalmas románok. Az ilyen jelölteket aztán vigye teljes buzgalommal épen a ma-

TÁRCZA.

A Spreng és környéke.

(Folytatás).

A levegő, mely minket körül veszen s melyet mi bészivünk és kilehellünk bizonyos súlylyal, nehézséggel bír. Hogy mi azt nem érezzük, annak oka az, mert minden oldalról egyforma nyomást gyakorol reánk, s más részről testünk is úgy van alkotva, hogy egy részt légnemű részek lévén benne, visszanyomó erővel bír. Oly formán vagyunk mi a levegőben, mint a hal a vízben. Ha az a víz oszlop, mely néha a hal felett áll, csak egy oldalról nehezuilne reá, azonnal eltiporná; minthogy azonban minden oldalról egyiránt nyomja, a nyomás maga magát kiegyenlíti. Szintígy vagyunk mi is a léggel. Az a légnyomás a melyet egy embernek emelnie kell, egyenlő ahoz, mintha háta felszínén 32 lábnyi magas víz, vagy 28 hüvelknyi higany oszlop fekünnék.

A levegő ezen tulajdonságán már sok hasznos találmány alapul, miknek a mindennapi életben nagy hasznukat vesszük, mint a légmérő (barometrum), vízpuska, szivattyuskut stb.

Ezeknek egyike azon külömben egyszerűnek látszó eszköz is, mellyel a bort, vagy más folyadékot a hordóból kiszokták huzatni s mit szivárványnak neveznek. All ez egy két karu, ívformára meghajtott, vagy szegletesen megtört csőből, melynek

egyik ága kissé hosszabb a másikkal. Ha ezen eszköz egyik ágát a hordóban levő nedvbe merítik s a léget belöle ki szivják, a lég a hordóban levő folyadék felületét nyomván, azt a csőben, minthogy ott levegő nem lévén, visszanyomás nincs, feltaszítja (egész 32 lábnyi magasra, ha a cső akkora.)

Minthogy azonban a szivárvány alá hajló karja is üres, egyuttal az is megtelik.

Most már, ha e külső hosszabb cső egyszerre kidugatik alólról, az abban levő vízoszlop a nehézség törvényénél fogva, azonnal alá siet a földfelé. —

Ezzel a szivárvány tetejében ürességnek kelene támadni: ezt azonban a légnyomása nem engedi, hanem a mint a külső karban levő víz oszlop alá esik, azonnal új folyadékot nyom szüntelen helyébe, mind addig míg a hordó ki nem ürül.

Ezen processuson alapul nagy valószínűséggel az időszaki források- és így a sprengnek is saját-sága. —

A környezetünkben levő erdős hegyeken, havasokon lehulló tömérdek hó és víz ugyan is valamely völgyben a felső televény föld alatt szivárogván olyan szikla gárta talált a melyen át nyílást kapott magának, melynek vége a sprenghegyénél van. A Brassó vidéki hegyek nagyobbára mind mészkövekből állanak.

A mész sziklák pedig teljesebb különböző alaku barlangokkal, melyek közül némelyiknek egyik ága a föld külszínére is ki ér. Homorod-Almás mellett Udvarhely széken, olyan mély és sok águ ilyen barlang van a mészhegyek gyomrában, hogy vezető nélkül az idegen onnan soha ki nem tudna jöni. Bel-

sejében néhol keskeny nyilások vannak, hol alig lehet előbb hatolni, másutt templom nagyságu területek. —

Nem kellett már egyéb, csakhogy a spreng mész sziklák belsejében haladó vizere egy ilyen tágas és különböző elágazásaiba nagy víztömeget magába foglalható barlangra talált legyen, a melynek keskenyebb kifolyása egy jó vastag szivárvány alakjával birjon: s azonnal készen állott az időszaki forrás. Ha a földalatti vízbarlang esős években úgy megtelik, hogy a szivárvány alaku kifolyás működésbe jö, ez a légnyomása következtében mind addig üríti a medenczéből a vizet, míg abban levő karja beér. Ha már a medenczébe vezető csatornák, nedves években, a szivárvány által kiszivattyuzott helyébe elegendő víz mennyiséget vezetnek, akkor a spreng állandóul forrik; ha ellenben szárazabb években erre nem elegendők, akkor a víz a barlangban mind apad, egészen addig, míg a szivárvány beléje nyuló része ér. Ekkor levegő menván a szivárvány alaku kifolyásba, annak működése megszünik s a forrás azonnal el áll, s mind addig úgy marad, míg a vízbarlang ismét annyira telik, hogy a szivárvány kifolyás megtelve, működésnek indulhat. Minthogy pedig a víz barlangnak igen hihető más kisebb kifolyásai is lehetnek, melynek száraz években a befolyó vizet megtudják győzni: ezért a spreng néha évekig is szüntettelhet.

Ez lehet a spreng időszaki voltának a kimagyarázása.

(Folytatása következik.)

(Villámütés.) Nyénhatárán a villám egy juhász 40 darab juhval megütött. A juhok a község több egyes tagjai tulajdona voltak.

(A z á r v i z p u s z t i t á s a i.) Ma, 13-án kellett volna kapunka tizedikén kiadott pesti lapokat, és megkaptuk a hetediket. Három napig úgy el voltunk zárva a világtól, mint Robinson a szigeten. Még tegnapelőtt is a ki arra vállalkozott, hogy akár a székelyföld felől hozzánk jön, kitette magát fürdésnek vagy úszásnak.

Nálunk 7-dikétől hát napon át hullottak a rémitő esők. Másutt, úgy látszik, még elébb kezdődtek.

Az Olt egész hosszában kiszámíthatatlan károkat okozott. Egyes patakok is egész határokat sepertek el. Itt Brassóban is egy hegyi patak árja két ifjut sodort el és ölt meg.

Eddigi értesüléseink szerint Fogarasvidék havasi patakjai is rémitőt romhottak; azon vidékn emely részén még jég is pusztított.

Szomorúan értesülünk, hogy tovább is, a Maros, Körös, Berettyó vidékén hasonló pusztítások voltak. A Maros úgy összerontotta vasutunkat Szászvárostól Alvinczig, hogy helyreállítása hat hetet igényel. Ugy tudjuk, hogy most már a pesti küldeményeket Alvincz helyett Szászvárosról kapjuk.

A Kolozsvári vasut már elébb össze volt rontva Sztanánál.

Mindenfelől csak a sok pusztulás hire!

(F ü r d ö i n k n e k) ugyan rozsul megy. Előpatakán még most sincs bár félközönség; Zajzonban alig valaki, s Tusnádon, mint írják, még annál is kevesebb.

(V a u t i e r H e n r i e t t e) leányneveldejében 11-ike óta folynak a vizgák derék sikerrel. Holnapután fognak végződni s akkor többet szólunk róluk.

(T a n i t ó k é p e z d e i v i z s g á k.) A székely-kereszturi állami tanítóképezde folyó iskolai évi vizsgálatai a következő napokon és következőrenddel fognak megtartatni:

Julius 24-én az egy éves tanfolyam növendékeinek írásbeli vizsgálata.

Julius 25-én a rendes tanfolyam első osztályának vizsgálata.

Julius 26-án az egy éves tanfolyam növendékeinek szóbeli vizsgálata.

Julius 27-én délelőtt a gyakorló iskola vizsgálata a gyakorlati tanításból a gyakorló iskola növendékeivel.

Julius 28-án délután mindkét osztály növendékeinek vizsgálata a tornászattól és éneklésből.

Julius 29-én délelőtt az érdemsorozatok felolvasása és az iskolai év bezárása.

E vizsgálatokra mind azokat, kik a tanító képzés, illetőleg a népnevelésügy iránt érdeklődnek szives tisztelettel meghívja

a sz.-kereszturi állami tanító-képezde igazgatósága.

Nyilttér.)*

Figyelmeztetés.

x. — Ez is egy szép jele az ország osztrákosítása (ezt sokkal találóbb műszónak tartjuk a germanisationál) által meghonosított erkölcsi hanyatlásnak. —

E napokban egy szilágysági volt iskolatársunk és barátunk keresett föl és aggályosan kérte tanácsunkat: mitevő legyen? Ő, ugymond, a „Haza“ című banknál biztosítá életét, s kevéssel ez előtt az ált. biztosító társulat egyik megbízottja Ország (Österreich S.) ur lennjárván a „Haza“ című életbiztosító bank hitelét és eljárását megtámadó rágalmakat hozott forgalomba. Mi ismervén a „Haza“ kimutatásait, úgy tudtuk, hogy annál ilyes aggályok föl nem merülhetnek s igyekeztünk barátunkat megnyugtani. De hogy méginkább meggyőződünk, fölkerestük az illető bank helyiségét s ott mindent kellő rendben s a kormány közgei által hitelesítve találtunk. Szolgáljon ez megnyugtató az illetőknek. —

Azonban nem tehetjük, hogy egyik magyar társulatnak a másik irányában elkövetett eljárása ellen határozottan ne tiltakozzunk; mind a közönség érdekében, mely az ilyes proselita szerzések által, biztosított pénze egy részétől fosztatik meg, mind a közhittel, a biztosítási eszme és moral érdekében, melyek ilyen „ostrakismust“ el nem tűrnek.

Reméljük is, hogy az első magy. ált. biztosító társaság, mely ilyen eszközökre nem szorult s a dolognak szigoruan végére járván, ha e tényt valónak találndja, a nevével visszaélő, tulbuzgó megbízottat rendre fogja utasítani.

*) Az e téren megjelent cikkekért csak is a sajtóhatóság ellenében vállal felelősséget

„a szerkesztőség.“

Értékpapiros és pénzárak Brassóban Jul. 14.

	Pénz.	Árú.
Hitelintézeti sorsjegyek	174 50	176 25
Osztr. nemzeti adósság ezüstben	68 —	69 —
„ „ „ papirban	58 40	59 40
Magyar jutalmi sorsjegyek	93 —	94 —
„ „ földteherm.	79 —	80 50
Erdélyi „	75 —	76 75
Bánáti „	77 20	78 20
1839-ki sorsj. kölesön $\frac{1}{4}$	294 —	296 —
1860-ki 500 frtos 5% sorsj.	100 —	101 20
100 „ „ „	112 50	113 50
1864-ki 100 „ „ „	127 —	128 30
Cs. kir. arany	5 84	5 88
Ezüst	123 —	129 —
Osztr. magy. 8 frtos arany	9 86	9 90
Napoleon'or	9 86	9 90
Vereinsthaler	1 80	1 86
Porosz tallér	1 83	1 89
Ikosár	2 15	2 22
Rubel	1 86	1 95

Felelős szerkesztő és kiadó tulajdonos: Kenyeres Adolf.

PAP FERENCZ

nádszék- és butorgyártó.

Figyelmébe ajánlja a t. ez. közönségnek jó és oltsó nádszék, foutele, kanape, pione és több fából való szobabutorait.

Megrendeléseket elfogad, és a távolabb vidékre is gyorsan kieszközöl. Kívánatra mintakártyákat bérmentesen küld.

Ugyanott egy tanuló felvétetik.

Gyára és raktára vagyon Brassóban, a Nagypiatzon 326. szám alatt a Remenyik-féle házban a rendőrség (22) mellett. 28—0

Előpataki ásványvíz.

Több évi tapasztalat azt tanította, hogy a február és márczius havakban töltött víz eredeti jóságát és oldó erejét sokkalta tovább és jobban megtartja mint a más időszakokban töltött. Ugyan-azért úgy intézkedtem, hogy f. év február és mártius havaiban a főkutból tiszta új üvegekbe, javított dugaszolással annyi viz és úgy töltessék, hogy a víz minősége iránti minden igénynek elég legyen téve és minden megrendelés a leggyorsabban teljesíthetessék.

Lehető hamisítások kiküldése céljából a raktáramból kikerülő üvegek cink-kupakkal vannak ellátva, melyen köriratban kinyomott betűkkel e szavak: „Előpatak Dr. Otrobán,“ közepén pedig „1871“ olvashatók. Továbbá örömemre válik tudathatnom, miszerint a tavalyi árakat, az idém tetemesen leszállíthatom és az által ezen jó hatású viznek élvezhetését könnyebbíthetem. Ugyanis egy 50 nagy üveget tartalmazó ládának ára az idén csak 7 frt. 50 kr. egy 66 kisebb üveget tartalmazó ládának ára 4 frt. és a közönség kényelmére újabban készült 25 nagy üveget tartalmazó ládának ára 4 frt. Az üvegenkénti eladást a brassói fogyasztó egyesület (Consumverein) eszközli.

Egyszersmind ajánlom a felügyeletem alatt készült

„Előpataki hajtó pezsgő-porokat“

melyeknek főraktára Brassóban Száva Gerő urnak „a koronához“ czimzett gyógyszer-tárában van.

42 20—0

Dr. Otrobán Nándor.

Joanelli Mária

engedélyezett

NŐNÖVELDÉJÉBEN

a nagyutszában Jánosiféle ház 519 sz. alatt **növendék leányok** alapos tanítást nyerhetnek a **francia és angolnyelvben**, mindennemű kézimunkában, **rajz, zene és énekben**, szintegy a **szabás és köntöscsinálásban**.

Ugyanott felvétetnek tisztességes s z á l l á s és é l e l m e z é s b e leánykák

gondos felügyelet

mellett. —

120 3—3